

ШҮҢ

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди

Совединин болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1925 чылда
үндүзлөтүнгөн

1965 ч.

М А Й

29

СҮББОТА

№ 125 (6144).

Өртөз 2 көп.

Тараа шөлдері ногаарарып келген

Көдөз ажил-агый ажилдарының допчулары

Чурттуу ужу-кыдым көзүбөс делгенеринде час өрткөн. Час сонгу-лаа, муруну-лаа талааларга бөк чыгып дымка боронжып болган. Майда дык хей черлерге соок, час, боронжып болгаш хары-лаа чамдык черлерге дүңгүрөтүп болган. Шыкты камгалал арттырар дээш тараажылар хей күш-түдүргөн.

Ам тармага ажилдары доостур деп турар. ССРЭ-ниң Төп статистика аргелелиниң сан-мезгилерин суугар алгыра. ЧУРТУУ КОЛХОЗТАРЫНГА БОЛГАШ СОВХОЗТАРЫНГА МАЙ 26-НЫҢ ЭРТЕНИНГЕ ЧЕДИР ЧАЗЫН ЧАЖЫП ТАРЫЫР КУЛ-

ТУРАЛАРНЫ 119 МИЛЛИОН ГЕКТАРНЫ ТАРААН. ОЛ ДЭЭРГЕ ПЛАНЫНЫ 85 ХУУЗУ-ДУР. Хөвөн болгаш чөмчүл алыр тарымал тоорук тарылаанын олан амыр күүсеттинген. Чигир сөккөзүмү, тараа-бобыларын тарылазы дооступ бар чызар.

Чер болганга дүшкөн чачтарын соода шөлдерде тараалар ногаарар-ты унуп келген. Прибалтикада, төп болгаш сонгу районнарда тарылга шөлдері эки шыгаан. Майда ол чер-лерде дык чактан. Украинанын бол-гаш Сонгу Кавказтын хөрүннери шык-биле хандырткан. Үр үеде ирил турган Кур чер крайынын та-раажыларын чачтар өрткөн.

Тарааларын, тарымал тооруктуң, анын үнүштеринин байдалы эки бо-луп турар. Картофель болгаш нога-

лар олуртулганы доозарына бай-лаа тарымчалыг болу берген. Пла-ндалыктарын ажап, тежерин калба-рып турар. Дык хей областтарда ол ажилдарын ийи ээлчегил чорудуп турар.

Сезонун агротехникасында чач чүл чүл дээрге Украинанын чамдык райондарында бөк үнүштерге уур-тергин эки демиселди чорутканы бо-луп. Кукурузаны азы тарымал тоорукту тараан соода шөлү илери-тээрге чыгыс чылын уер бөк үнүш-тер ууруткатынар болгаш хөрүзүге шык камгалаттынар. Оок соода дөрт-беш хүйнер эртен соода кул-тивацияны өзүмүр күстүп келеринин муруну чарында калбаа-биле чору-дар. Чач-ла өзүп унуп орган бөк үнүштерин ол арга-биле чок кылар. Тарып олуртуп үнүштерин өзүмүр

күстүп келген соода плантацияны база дагы илериңер.

Эртен чытын чач аргын ажил-лаан Лутанскийн ажил-агыйлары-нын дүңгүлүзүмүн көргүскенди ажап алгыра, чижалары, куку-руза тарызынын чымдалы ажалы-га болаар гектарларна 2-3 цент-нер бедик болган.

Чурттуу сугарылгалы зоназын колхозтарында болгаш совхозтары-нда плантацияларын сугарып ала-лаан. ТУРКМЕНИЯНЫҢ БОЛГАШ УЗБЕКИСТАННЫҢ МУРУНУ ТА-ЛАЛАРЫНЫҢ АЖЫЛ-АГЫЛА-РЫ АРБАНЫН КЕСТИРП КИ-РИПКЕН. ЧАА ДУЖУТТУН БАШ-ТАЙГЫ ТОННА-ТОННА ТАРААЛА-РЫ КҮРҮНӨ ШЫҖАМЫРЫНДА УРДУНГАН. ЧАЙ КЕЛГЕН!

Д. СМЕРНОВ.
(СЭТА-нын көрр.)

ШАК-ҮЕ МАНАВАС

Өзүп олурар анык салгалыларын өөредилгениң болгаш кижизилдигениң денелди бедиринин эржеж чутулазын барыч-лаааш, СЭКП-ниң Программасында: «Бүгү школарар эң эки оран-башыкыларын алыр болгаш чангыс ээлчег-биле кичээлдеринче ши-чири. Бүгү школарга физика болгаш аске-да кабинеттер база ла-бораториялар тургустунар» — деп, онза чутулап айткан. Бо харысалгалыг сорулганы боттандырар талазы-биле бүгү чурта-лазы шыкка бистин Тыва АССР-де база улуг ажилдар чоруттунуп турар. Мадаа чижек кылдыр чүгө эркен чылын беин бистин рес-публикага 14,7 муң киж өөренир школа туудулары ажылалга кирген дээрин чутаалаарга-ла четпир.

Школарарын материалдыг баазазын быжылгаар болгаш уру-ларын өөрениринге, башкыларын ажилдарына таарымчалыг байдалды тургузар талазы-биле хей-хей ажилдар оларны чач өө-редилге чылынга белеткен турар үеде кылдынар деп чүве билдингир. Ону чер-черде партия, совет болгаш профивилде, комсомол органна-ры бүгү хей-нигинин калбак киржилгези-биле чорудар.

Бо чутула харысалгалыг ажил амы үеде база-ла ындыг бай-дал-биле чоруттунуп турар. Илангы Барыын-Хемчиктин Кызыл-Мажалык, Чөөн-Хемчиктин Сут-Хөл, Эрзинин Нарын кезде Совет-тери школарары чач өөредилге чылынга белеткээр ажилдары кы-жын-на эгелзэн. Сут-Хөл кезде Совет (Даргазы эш Даржай) бо ай-тырманы февральда-ла күсүмүнү хурагына чутаалаашка, аңа делдугаттарын, активи калбаа-биле кириштирип эгелзенин түн-келгиле мында Сут-Хөл, Ак-Даш, Кызыл-Тайга школарары олар-ын белеткел сөөртүрүн доостан. Бора-Тайга школарын алдып, класстар немээр база Кызыл-Тайга, Ак-Даш школарары физика, химия кабинеттери немей кылыр шыкка чутула ажилдар улугу арга-биле чоруттунуп турар. Кызыл-Мажалыкта эш Өлзей директор-лаан ортумак школа чач өөредилге чылынга белеткелде база-ла че-диншиктин чорудуп турар.

Ындыг болза-лаа школарары чач туудуларында болгаш келер өөредилге чылынга белеткел ажилдарына улуг четпестер бар. Ма-наа чижек кылдыр Барыын-Хемчиктин Ак-Довуракта 520 киж, Улут-Хемин Иштин-Хемде 160 киж өөренир школарарын тууду-дарт чыл түгүлдүлүш, амдыга чедир доозубаанын көрүтүп болур.

Бо чылды бирги кварталында бистин республиканын улус чы-рыдымшкын объектилеринин тууду денди оожум чоруттунган бол-гаш оон планын чүгө 39 хуу күүсеткен, көрдүгөн ашка-хөргөни-нин чүгө 10 хууу чарыгдатынган. «Кызыл кезде тууду-биле», «Чадана кезде тууду-биле» тууду эгелзедилер, «Тыва даг-дугу» ту-дуг эгелзедил болгаш Барыын-Хемчик, Бин-Хем, Улут-Хем, Өвүр рай-күсүмнар школарар болгаш башкылар бажынарарын туудула-рынтче кончуг кошкак кичээлге салып турар. Бо чутула ажил-хе-ректин хужулап турарынын бир чылдагыны оон-биле тайылдырла-тынар. Бо чылдын апрельде «Правда» солунун мурунку чутулуңе

бистин республикада школарар болгаш урулар албан черлеринин туудуларын дугайын шүтүчүлөп бижэни таварылга өвөс. Ил-чангаш ындыг туудуларын чорудуп турар тууду организациалары болгаш үстүндө адаттыгын райкүсүмнар оон чөгүр түннеди кылдыр ужурут.

Ол шыкка чамдык школарарын, интернаттарын чач өөредил-ге чылынга белеткелди дык кошкак чоруп турар. Илангы школа-ларга оттулар ыш сөөртүлгөн республикада нитини-биле майын ортаа үезинге бедир-панын чүгө 30 хууу четкен. Илчаарга Бин-Хем районунда школарарына тереңдээр 8 муң кубометр ыш-тын чүгө 1500-дүң, Эрзин районда 6500 кубометр ыштын сөөр-түлгенин ол үеде чедир барык эгелзедил тургашын чутаалаарга-ла байдал билдингир. Илчаарга Өвүр районунда школарарында бедет-келер нитини-биле бедик кошкак чоруп турар. Чижак, Хандагай-тыда эш Д. Шүгдүр-оол директорлаан ортумак школага төп одалга системазын база спорт залын кылырын, интернатка капитал септел-генин чорударын амдыга чедир эгелзедил таарымчалыг деп санап болбас.

Чокта, чач Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели школарын, школа намы четпезин урулар албан черлерин 1965—1966 өөредил-ге чылынга белеткелерин дугайында доктаалды хүлээп алгаш, бо чылдын июль 15-тен август 15-ке чедир школарарын, интернат-тарын чач өөредилге чылынга белеткелерин талазы-биле көрдү-лүн чорудар деп доктааткан. Илчангаш ол үеңи иштинде школа-ларын чач туудуларын чөгүр өйүндө ажылалга кирир дээш ба-ла капитал болгаш үүрмек септелгени бедик шынардыг доозар дээш чер-чер Советтеринин, ажил-агыйларын болгаш школарарын хууругчуларын шийтирилг хемчеглерин алыр хүлээлгелер.

Бедир өөредилге чылынга белеткел ажилдарында үүрмек чүл-дөр турбас. Школарарын, интернаттарын алгылары, физика, химия-нын болгаш аске-даа өртемнерин тускай кабинеттерин дерип кы-лыры, школарарын девискерин чаагайжылары, олар чүлүл бу-руп сөөртүрү дээш бүгү-ле чүлүл август 15-тин бетинде кылдын-ган турар апар. Оа-бүгү ажилдарга партия, совет болгаш профивил-де органнары бүгү хей-нигинин, төбөдери болгаш үстүк клас-сарын өөрениктерин калбаа-биле кириштирер ужурут.

База бир чутула чүлүл-болза чер-чер Советтери болгаш школа бажыларын коллективтери хамарылар девискеринде 7-тен 15—16 хар чедир наздыг уруларын сан-дазынын август бирге чедир ылап кылгаш, доозары болур. Оон-биле кады эржеж чутула өөредилге номнарын чөгүр өйүндө үндүргөн, көргүзүп пособиелерин болгаш аске-даа дериг-херекселерин четпир санын кылдыр бедеткээш, оон школарга чедирген турар ужурут. Мадаа респу-бликанын ном үндүрер черинин болгаш садыг организациаларын ажилдарына база боттарынын салымшкын киирер хүлээлгелер.

Чач өөредилге чылында башкыларын ажилдарына болгаш өөрениктерин өөрениринге бүгү-ле таарымчалыг байдалдар тур-густунган, олар «өрүп четтирди» дээр кылдыр, бедеткелди ыл-чаар чорудар төлөдө, бо чутула ажил-херекти чангыс-даа хүн со-гаарылып болбас херек. Чүте дээр, шак-үе манапас болтай.

БИСТИН РЕСПУБЛИКАДА

Малчынар, хой, кыргыздары дээр, тараажылар дүжүт ажап алышканы-дыр. «Элегес» совхозтун малчынары бо чылдын шунту 21 муң шай хойдан «чым-чак алдыны» ажап алдылар. Бо ажилды организациалар эртерге-ринге 50 ажыг кыргыздар бол-гаш өскө-даа ажилчылар негет-тиш турар.

арыг дүжүт кырып алыр бооп турар.

тырган хойку бригаданың брига-дири С. Күржун-оол олар хойла-рын дүжүт хойлап турары.

ЧУРУКТА: зоотехник В. Лузин, (оң талаанда) улагаттыр каттыш.

Фото А. ТОРИЧКОНУУ.

Н. Шайдуовтун звеносу

Хөвүнү кырында ак-көк ыш-даа бер кылдыр салдырар. Хо-дунуң кедээк дүрүр аңдарып каан узун дилдиктиң бир унжундан дөрт «Беларусь» сү-руштүр чорупкан. Оларын ча-гызы-даа озалдап калбас, ар-зында хемчээ баштай үнениңде-ле хөвээр. Таңдында дүрүдүз-станцияның дөртүк хууу бри-гадазында кукурузаны звено ку-курузанын майын 22-де чаштырып эгелзэн. Механизаторлар звено-нун удуруткучу-дүрүсүмалыг кукурузаны Николай Шайдуов.

Звено үренини чаштырбашаан, минералдык чөмүшүлгелер кай-ды төп турар. Кукуруза унуп келгиле, бөк үнүштерге уду-р илериңизинин чорудар деп шийтирилзэн.

Оон звенода дөрт механизаторлар бар. Оларда дөрт трактор-ну, база-ла нича селмаларын, өскө-даа эржеж чутула херексе-лери быжылган. Бо чылдын эр-те кукуруза тарып шайдуу кал-бадыр деп шийтирилзэн. Олар 500 га чөре кукурузаны тарып

Бө хүмүрдө звенода ажил-аш хайлып турар. 250 гектар чөре кукурузаны чаштырган болса о-н бажылар механизаторлар июнь 1-ге чедир чык шынардыг кылдыр доозарын хүлээген.

Допчузу-биле

ЧАЙГЫ ОДАРЛАРЖЕ

КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК (Телефон-биле). Барыын-Хемчик районда «Шекпээр» совхозтун сүт-бараан фермалары чайгы одарларге киж-гиреш, хүндүк болгаш дүмөк олардыкыны организациалар, Сут-Кажас сүт-бараан ферманын Эдегейин шымазын, а Аягыт ферманын Өртүн шымазын көжүргөн. Эрг оларга бир нектен 4 литр сүтү хула сап ап турган болза, чайгы одарларга кел-геш хүндүк болгаш дүмөк олардыкыны организациалар соода, бир нектен 6—7 литр чедир сап ап турар апарган.

ХУННУҢ АЙТЫРЫ — ЧАЙЛАГАЛАШКЫН
Май 27-де болуп эркен Шекпээр кезде Советтин сессиязында «Мал чайлагалашкыныга белеткел дугайында» илеткедил көдөз Советтин даргазы эш Куулар Төгүс-оол кылган. Эртен чылы болуп турган мал чайлагалашкыныга организациалар чок чорукту, база чамдык малчылар бөдүлүк туралар: чайлагаларың көжүп, чоруп баар чоруктарын, болдурбас дер сессияга шийтирилзэн. Бо чайын малчы-нар Час-Адыр, Ак-Чайлагаларың чайлагалар.

ТОЖУ РАЙОНДАН

«Совет Тыва», колхоз-тун дини ферманын ажил-ишчилери чайла-лашкыны шыгыны белеткелди чорудуп, 2200 баш ийи-маалы бо-чанын дөрт кезек черлерге оларлар деп турар-лар.

Май 25-ке чедир те-рээр артан, кавказ чөкүлүмүн чыгы-лар Ак Майдын биле илериңизин чайлагалар Ак-Болтаа олар менки чаагайлап алганнар.

Ам бо хүмүрдө төрүү-аварыңын массалыг ооз-лашкын чоруп турар. Баштай төрөөн 730 яна-лазтылалар.

Май 15 колхозтун чыгыштары нитиниң байдалын баш санын менки ажаар дээш кү-жизилешкенин ажалдап турарлар.

Компартиянын съездизи

ВЕНА (СЭТА). Австриянын Коммунист партиязынын XIX съез-ди ажитынган. Съездизин хүн ай-тырында: АКП-ниң ТК-зынын от-чет илеткел, контрол болгаш рес-ния коммиссарларын отчеттары, АКП-ниң ТК-зынын илеткелди чутаа-лажыры, партиянын удурут орган-нарын чач составын сонгууру.

Петр Шаранковтун удурун дашчылар бригады чач Ак-Дову-ракта 32 алыш чурттаар туу-у бажынын туудун доозуп, хү-лээлгенин хуусаа бетинде күүсөт-кен.

ЧУРУКТА: ол бригаданың мур-накчы дашчызы Алдын-оол Күмү-гет.

Фото Г. ФЕДОСЕВТИИ.

Агрессорларга чоннун килени

Араатангыг чепектерин ажилла-вышаан, АКШ-тын бежен муң сол-даттары муруну Вьетнамын патри-оттарыга удуз дайын чорудулаарын узан калбартып турар. Вьетна-мын Демократтыг Республиказынын тайбын суурларын болгаш коорай-лазын болбашаа чоруктарын америка агаар дээрбечилери соксатпай тур-ар. Америк аг-шериниң келинг үл-дөгилдери чаагай тура-сорукуң бүгү кижилерин килениңизинин хай-ныктырып турар.

АКШ-тын Вьетнамда күштелерин турар агрессияныг удурун чыгыш-кынында нитиниң бүгү Киргизияда эртип турар. Нефтиңдер, пс кымы-кылары болгаш туудулар, хөвч-килер болгаш малчылар—америк аг-рессорларын каргыш-биле бир эр-сеткилдиг киленип, муруну-Чөөн Азияда өңүк-чөгүзүлгө соксары олардан шийтирилг негеп турар.

— Америк империализм улам-на калчаарал бар чамда-дыр—деп, Ош-та ВЛКСМ агтыг торгу комбиниза-ция коллективтерин нитиниң ажил-аш А. Агабердиен меледзэн. — Вьетнам улустун бодунун национал хосталгазын камгалал алыр дээш чүткүлүн америкалар оң болгаш се-

леме-биле базарын орадажып ту-рар-дыр. Илчаарга хосталгага ынак-шылга доктар чедир болгу дер ми-дыг чүве—ындыг чөпөк чоң!

Фрунзенин аргалга-пес фабрика-зынын ажилчыларын болгаш тускай эртемниңлерин нитиниңизинге Д. Т. Макаревская агрессорларын буруу шаап чүве чутаалаан.

— Хиросиманын демээ киж тө-релгенин мурунда база дагы тур-гуп келген-дыр. Агрессорлар Вьет-намга яролуг чепекти ажилгаар деп кыжынып турар-дыр. Илчаар-даа ону кижилер канча-даа чөре болдурбас—деп, ол меледзэн.

— Вьетнамда, Доминикан респу-бликада болгаш Конгода дайынны америка кысымчаларын өлүрүкү-үлгелдигерин Совет Армиянын ажилчы чоннары киленип карган турар—деп, чогаалын Алаалджия Африканын хосталга хүнүгө турас-кааткан нити хоорайын хурагына меледзэн.

Вьетнамдын бодунун шериглери сазат чок үндүрүп алгыра АКШ-тын чаазадан нитиниң кижизилгени боттарынын резолюцияларында негеп турар.

(СЭТА).

ЭСТЕТИКАНЫҢ АЙТЫРЫН—БУДУРҮЛГЕЖЕ!

Бистин хүниренисте, кажан совет улус комму-нист нитилелди калбаа-биле туудуп кирипкен үеде, эстетиканын айтыры экономиканын болгаш ажил-агыйын айтырылары-биле чангыс оуду-га турарын ажилдар чангаар-ла негеп келген. Совет кижилерин чүгө чурттап турар оран-ба-жымы, келер чоруду иди-хөс арыг-силги, каас-шыкын болур эвес. Оларын ажилдап турар бу-дүрүлгелерин дашкык хөвир, иштики шевер-лашкын, ажилдаа чери эстетиканын дүрүм-дериң буруну-биле дүүшкен, анын болгаш кө-рүштү болур ужурут. Чүгө ичкан күш-ажыл аас-кежикти, өөрүшкүнү хөрө болуп, оон буду-рукчулугу бедир.

Республиканын чамдык мурунакчы будурулгелер-ин ажил-иштин культуразын, эстетиканын ажил-дэр, чач технологиялар дериг-херекселерин шигээ-лип алыр, оларын шын тургузуп ажилгаар база ол шыкка ажалдап турар кижилерге чогуу та-рымчалыг байдалдар хандырып бээр талазы-биле улуг арга-дуржулгалыг апарганнар.

Ыдым будурулгелерин бирээш болза Кызыл-дал бу күжү-биле ажилдаар электростанция-нын болур. Ыдыа станциянын иштин, дериг-херек-селерин будуу шеверлер, чехтерин чырын таар-мыштар, ажалдап турар кижилерге чаагай байдалды тургузуп бээр дугайында хей саныш са-

лып турганы илден. Будурулгеге арыг-шевер бол-гаш культура дээш демисел доктаамал чоруп ту-рар. Чехтерде арыг-шевер байдалды демээ көрүзүп самбырамынга үрүлүк салып турар. Бу-дүрүлгенин дашкында дериг-херекселеринин илден, көрүзүлгө агитацияны кылдынган. Оа буду-рукчусу ажалдап турар кижилерин чөмөңгө-лөткөч ооза кичээлге салдынган.

Бо бүгү таарымчалыг байдалдар кижилерин күш-ажылында чаагай салдарын чедирип турар-нын түнелгиле, ону республиканын мурунакчы будурулгелеринин бирээниң санап турары таар-ымла эвес. Кызылдын электростанциянын коллективниң коммунист күш-ажылды деп а-ты тыыскаан.

Улут-Хем ыш ажил-агый чериниң мебель цег-базын нитинин дериг-херекселеринин чач хө-вирлерин будурун шигээлиң ап, ыштын чаап кылырын мурунакчы аргаларын ажалдап турар. Ооа уламында будурулгенин нити культуразы бедир болгаш сөөлү ийи чыла продукция буду-рери 15 хууга өскөн.

Будурулгенин эстетиканын болгаш культуразын ажилдар талазы-биле улуг хемчээлдег ажил-дарын чорудар «Тыва даг-дугу» комбинатта көрдүк турар.

Партия, профивиле, комсомол болгаш ажил-агый организациалар будурулгеге эстетиканын

негелделерин амдыралга шудургу. доктаамал боттандырып турар черлерде күш-ажыл аар үү-ре эвес, харын кижилерин амдыралынын ча-рылбас кезээ апарган деп чүвени чыгынган дур-жулаар бузурелди башкылар турар-дыр.

Моон-биле чергелештир республиканын хей-хей будурулгелеринде эстетиканын принциптерин ажилгаар талазы-биле ажил чорувалын турарын хараалдап демделээр апар. Олар техниктиг э-стетиканын институту-биле, чогаалдык организациалар-биле харылзаа чок, боттарында ындыг ча-вулселдер тургузарын бодавааннар.

Нитиниз-биле бистин республикада техника болгаш будурулгеге эстетиканын негелделерин эки билчү чорукчулар, конструкторлар, техноло-гор кончуг өвөзү.

Будурулгеге эстетиканын негелделери Кызыл-дал, даарамалга комбинатта болгаш алгы за-водунда кончуг чөпөс күүсеттинип турар. Буду-рукчусу болгаш чурттаа бажынарарын, дериг-херекселерин дашкык хөвир, будуу будурун болгаш чаагааранчиг, ажилдаар черлерин чы-рым чөгүрү-биле таарыштырбай, херим иштин чаагайлаштылаан, боктук. Мындыг байдал ажил-чыларын ижиге болгаш дымжыга эки салдар чедирелер, харын күш-ажылды будурукчулугу куулаштып турар.

Бо дер чижектерин автосептелге заводунда, тууду черлеринден, Кы-зылдын ээт комбинатында, орук аргелелиниң будурулгелеринден, «Сель-хозтехника» республика катты-жымшкынын септелге мастерскаяларындан көр-гүзүп болур. Оа будурулгелерин чөпөс ажалдап турарынын чылгазын ылап-ла ында болуп ту-рар.

Чокта чач СЭКП Тыва обкомунун бюрору бу-дүрүлгеге эстетиканын дугайында айтырыгын чу-гаалжып көргөш, чамдык будурулгелерде, тууду-ларга партия, профивиле, комсомол, ажил-агый удуруткучуларын ынаар чогуур кичээлге сал-бай турарын айткан болгаш обкомун улетпур болгаш транспорт килдизинин—санаалы СЭКП Кызыл хооромунче, райкомнарже, будурулгелер-ин болгаш туудуларын паркомнарже, чогуур министрстволарже чорударын чүлүлдү деп са-наан. Ында айтып турары болза:

Дар-уула комбинатында, «Тыва-тууду» трезин-ге, министрстволарга будурулгеге-техниктиг э-стетика талазы-биле штаттарын, а будурулгеге, тууду, транспорт черлеринге чөвүлелерин хей-ниги ор-ганизациаларын, инженер-техниктиг ажалда-чыларын, мурунакчыларын күжү-биле тургузар.

Будурулгеге бурунгу будурулгеге эстетиканын талазы-биле чорудар ажилдарын, планын бажы-лааш, будурулгенин бажы-багадын, девискэ-рин, ажалдаар черлерин чаагайжылар хемчег-лерин ап эгелээр.

Эртем-техниктиг нитилелдин чөвүлели, «Би-

ли» нитилелдин республика саабыры бо айты-ры талазы-биле лекция номчулазын организас-тал, культураны; улусу-университеттеринин ча-гынга техниктиг эстетиканын организациалар ту-гузгарына дуулаар.

Моон сонгаар улуг-улуг будурулгелерге, ав-тотранспорт организациаларында будурулгеге э-стетиканын талазы-биле аналгачкы чорукчуларын болгаш инженерлерин (техниктерин) шталын тургузарын эржеж чутула деп көр. Оон эвес бу-гу ажилдарын хей-ниги өзүлүг барымдаалап чорудар.

СЭКП-нин Кызыл хоорому, райкомнар бол-гаш туудуларын паркомнар хөвиринин, райо-нарин будурулгелеринде будурулгеге-техниктиг эстетиканын байдалын көр, будурулгенин кул-туразын бедир база будурулгеге-техниктиг э-стетиканын шигээлиң алыр хемчеглерин ап чорудар. Районнар болгаш хоорай чөвүлелерин тургузар, будурулгелерге эстетика талазы-биле негелде-лерин доктаамал контрол боттандырып хүлээ-лигер. Моон-биле кады будурулгенин культу-разын,

БАЯН-ТАЛАНЫҢ КЫЗЫ

Биздин аймак училищесин доос-
кан аныяк уруг Баян-Талага чедип
келген. Ол уруг улустун аарыгарын
табып билер талаа-биле эки мерге-
жилди болган.

Валентина Сандан ыракта мал-
чынарда бо-ла чедер. Оларнын
кадыкшылын хынап, аарыгларга улур
тарыхшынарнын кылып, экинчи те-
мазынга сөзүн бекеттерин чорутуп
турар.

Баян-Талааның ол аныяк экинчи
эртенин шапта аныякка пунктузунга
чурттакчыларнын байдалын шынчыл,

М. БАЗЫР.

ЧАА НОМНАР

В. И. Ленин аттыг библиотеканың
ном фондун неменин турар болган
мында чаа номнар кирген дугайында
библиотекарь Л. Соболева номчукчу-
ларга беседа кылган. Ол беседа Кы-
зылдың А. Пушкин аттыг библиоте-
канын номчулга залында өткөн.

Номчуктар боттарынын кузган
номнарын библиотекадан ап номчуу-
лар. Чижээ, улуг Ленинниң төртү-

Н. КАЛИНДУУ.

АНЫЯК КИЖИЛЕР

Тес-Хем районунун «Тере-Хал» кал-
дык хойжуу Л. Танаа бо аныяк-агыи артелинин аны-
як ошолшор 97 хураган алырын хүдүгөн. Хойжунун соругазы
күстүгөн, оң хураганнары менди-наагай дооруп турар.

Калдык хойжуу чедир Балыктыг хойжу боттадаже са-
маншыктар чоруткан. Оларнын иштинде 93 чад хураганнн хүдүп
алган, оңа-менди астырған Ш. Бажыгаа, 90 хураганнн доорукту-
ган А. Күнчүн олар шылгаараннар.

М. ЕНДАН.

УРУГЛАР САДЫНЫҢ ТУДУУ

А. Бүрбү улурткан тулугу бри-
гада Малиновка сүт-баран ферма-
сында уруглар садының туудун кыс-
ка хуусада кылып дооскан. Тулуг-
жлар оң иштин шукатуралаан,
печкадан салган болган ам дашты-

А. САНЧАЙ.

420 доозукчулар—ховуларже

Кызылдың калдык аныяк-агыи механизация училищесин чыл-
дың-на хой-хей механизаторлар доозуп үнүп турар. Училищениң
тургустунганындан бээр 13 чыл дургунда 4,5 муң аныяк механи-
заторлар дооскан болза, а бо чылын 420 кижин доозуп үнөр. Ам
училище чүтпө трактористерин, комбайнерлерин эвес, шоферларны,
электромонтерларны, калдык аныяк-агыи машиналарын септээр сле-
сарларны бээр өвөрдөр апарган. Слесари болгаш электромонтер
мурстарын училищеге үш чыл бурунгаар амыткан. Ам ол мурстар-
га өөренир муралдыглар чылдың-на өвөрдөр турар. Тракторларны
болгаш калдык аныяк-агыи бүгү-ле машиналарын өөренир ийи
чыл хуусаалыг курсту бо чылын 180 кижин доозар, а оон эскелери
бир чыл хуусаалыг курстары тракторист болгаш комбайнер, элек-
тромонтер, слесари тускай эртемнелиг доозуп үнөр.

Механизаторларнын өөрениринге дулаалар училищеге бүгү чүве
таарыштыр кылдырган. Кластарда машина, тракторларнын тускай
незектерин чуратан планктар болгаш ол незектерин бодун преста-
валарга салгылап каан. Теория кырында өөренип тура-ла механизатор-
лар оңу чызып, элтип көрүп турар. Бичангаш оларнын тема бү-
рүзүн эки болгаш дүгүн шынчылдыгы алырны улуг ужуу-дузалыг
бооп турар. Бо чакыи шылгалдага багай демдектиг кижин чам, а эки
болгаш кичүүг эки демдектөр-биле доосканнар хай. Оларнын санын-
га трактористер мурузундан Куулар Уйуну-оол, Донган Ким-оол,
электромонтерлардан Суктер Эрес-оол, Донган Балзш оларны кирип
боор.

Ам механизаторлар республиканың калдыктарына прак-
тика эрттирери-биле тарал чоруткан. Чер адырлыгыздан
протинантыр В. Сундуй, С. Болот, С. Данчаа олар ховчун тра-
ктористерден дулазайн, хүн нормазын күөсөдип турарлар.

С. МОНГУШ.

ДЕМИСЕПИШААН ЧОРААШ

Дүш сөөдүндүн эгелеш түдө-
рөп турар берген, чакыи дээр ке-
жээликтей апаарга мырнай ден-
ден барган. Менди доктаалытар
күч бар эвес дөңгөй болуп ал-
ган, чер кырында бүгү-ле түвөжө
күчүг дөгүн турар берген: чаа-ла
ногаарын эгелеш турар үнүш-
терин көргөп чогу-биле ол-бо э-
лчилдер сиктин, черин дөң-
дузун дүздүрүп каттаган, бо-
дузун күткөн уунче беле сызы-
рып чоруп турган. Агажаар бу-
дуктарында чаа чызылган мочу-
галарында баштары сүтүртери
бакылап келген буржуазиялар
кырган теректерин хай чылдар
күргүзүлүшү турал келген чоң ун-
нары белин көп ушар чызып, тай-
ганым, амыртыктаймын тургулаан.

Чаз-Халдун Кара-Тургу, Ортаа-
Хем, Бидилгич сызырынын дөңгө
талыглар шаштыгыч үнө берген
баштарынын артындан когулутун
мышкап караарга куту будуттар
сызырып үнгөн. Чаз-Халдун
дегем деисеэриинин кырында
диргелди келеринге белеткенип
турган.

Ог-бүлөнің эр ээзи, кол хойжу
Балган боду ол хун хай-нигитини
ажык-теректин азы-биле бир-ле
черге чогуу кылып чоруткан
турган.

Дол угбай хойн аалга кирип
келген, амир дүженин муруну
чарында чаш хураганнарын а-
зырған, манзы-биле туткан үтөк
кажаага кирип алган. Чаа
кыргаш тас хойлар соокка дий-
рен, бөдүлчүп алган бот-ботта-
рынын азынче сымарлажы
күчүп тургулаан. Огун дөңгөй-
лөриин адык-биле тулушкан
ужун хат салбараналар хан, до-
гана чары берги дег турган.
Билу баганалаш, баг аргачы-
лар-биле быжылыр өтөп алган.

Дүн орайтаан. Хат улам-на
кажаарал, соок мырнай кежээ-
леп келерге, даштын тас хойлар-
нын адык-шымын келерге, дүм-
чуктары шукунейин берген.
«Колхозтун мында хай хойн до-
нурп өлүгүп алыр болза мында
халал кайда боду, канчаары-чо-
рул» диген болаар хойжу Долу.
дүвүрлөп берген. Дүжүндө аргыга
мунгаш кажаа бары оон сагы-
жында кире хонуп келген. Ни-
чангаш хойну ааза барып кирир
дөң, эдектен үндүр хай дөң,
кижи сагыжы шышак ыдыг
амыр түвө кайла боор: аалдан
хойну хон чок, шымык-биле кан-
чаар-лаа үгүдөргө черле сан
чок. Буганы баштай сүргеш,
хойну оон соо-биле сүргеш ам
харын шыкчеп чоруткан. Соокка
донган буга баа-ла ол мунгаш
кажааны бодан келген ол түвө
боор ол, алаак ишти-биле чорут-
кан копка орутуп чыраалап бар

чоран. Хойлар буганын соопкан
манчажыпкан.

Дүн ортуу. Хойну мунгаш ка-
жаага кирип алганда ам харын
сөткөл оожурган. Кажаанын а-
сын так кылдыр быжыгашан,
алга дөңгөп келген. Мунгаш ка-
жаада хураганнарын баа ма-
дылгаш көргөш, оон кырын дү-
түп алгылар-биле чыгылап ба-
зырып каан.

Хойжу Дол бодуштун мындаг
кажааны-биле демдектөр дөң ол
дүне караш-лаа шымын. Чер чы-
рып орда, хат ам азын мандала.
Дүне кажаалап каан хойларынга
өргөн эрте чедер, шунту
оңа-менди келгенни чыткылаан.
Бөгө халлаптан мангалал алган
сатыш човангыр ээинче олар эр-
гелектиг көрүнүп келгилеэн.

Эрткен дүңүн соок халынын
уржуу колхозтун эске хойжула-
рынын колхозтарында улуг кара-
жаны чедирген: чаагай козганга
хонган, чаа кыргаш хой-хей хой-
ларнын азынча алган хойлар
эдектө дартка берген чыткылаан.
Кажаары бургузуну козанында
20-ден куду эвес каража бар бо-
гулаан.

Бодуштун ол халынында Дол
угбайнын чыгыс-лаа хураган
бергенни колхоз баштаар чери
түркүк, харын колхозчулар шуп-
с.; мактал, боттарынын хойжуу-
нун шак ыдыг карак кымыл
күн-ажылында чоргааралын иле-
реткен.

Ол болушкун дугайын Түлүш
Чудуковна сактып чуталаан, даң
башында үнгөн, дүшкө чедир
тоттуп отбала алган, дыштанан
чыткылаан хойларынче хаала-
нын ажыда иди каан эжи өт-
тур үр-ле кайган олтур.

Түлүш Намырабович Балгау
чин сарыг шайын шаажанынга
куткаш, оң холунун салаалары-
нын кырында эптик кончут тулап
алын. Ортумаа дүрт-шынын, де-
гем харагыт ол кижин күш-
ажыга дандыккан хойлар-биле
чеже чаш хураганнын дүңгүнүн
шаранын сы туул, та чеже баш
хураганнын өстүрүп дооруктуган
чүвө.

Ол-ла мун тос чүс бежен
тос чылын күзүндө баа-ла мүн
чогуну ажылап алган, бистин
козанынча оор кирип турган
болгай—деп, баа бир чутаны
кышып эгеледи.

Тайгадан баткан, Улуг-Хем
кыдыныга хонганар. Сигенин
хайуу белеткен алырга, каныг-
лаа улуг дартыг кыш коргунчүг
эвес дээрин эки билер Түлүш
Намырабович бир-ле катан хон-
дур саткан бөлүп чоруй барган.

Хойну оларалды ажаарынын ха-
рыскалыг баа-ла дулаакчы
хойжу Долга ошашкан.

Күскөз чайын азы кулаа кө-
зүбөс дүңгөйө Түлүш Чудуков-
на кезектери көстөйп өлүп каа-
ган ол кыдыныга удумурап чы-
ган. Даштын эдектө азытар де-
мисеэрин дашын чыгылап олур-
да, үстүндө болушкуну чууга
кажында сатынганын бижээрин
бо.

Ол болушкун дугайын Түлүш
Чудуковна сактып чуталаан, даң
башында үнгөн, дүшкө чедир
тоттуп отбала алган, дыштанан
чыткылаан хойларынче хаала-
нын ажыда иди каан эжи өт-
тур үр-ле кайган олтур.

Түлүш Намырабович Балгау
чин сарыг шайын шаажанынга
куткаш, оң холунун салаалары-
нын кырында эптик кончут тулап
алын. Ортумаа дүрт-шынын, де-
гем харагыт ол кижин күш-
ажыга дандыккан хойлар-биле
чеже чаш хураганнын дүңгүнүн
шаранын сы туул, та чеже баш
хураганнын өстүрүп дооруктуган
чүвө.

УЛУГ-ХЕМНИҢ УЖАРЛАРЫНГА ТОРЛУШ ДИВЕЙН...

ЫРБАН-КЫЗЫ

(РЕПОРТАЖ)

эрик кырында үнө халык бээр чер.
400 кубометр салды борта олур-
тупса, каш хүннерин аана халас
эрттирер апаар. Кривонозов бо
берге черин бөгүн кончут эки эр-
тип алган

Ам аалзанда шунту капитан-
нар Дөртөн Бин-Хемгерге азы
Дөртөн-Адырга таваржыр. Сөви-
ния үстүндө, Бин-Хемнин уунда,
уауг эвес хемээлдег черде эмге-
хаважок ортуктар бар. Олар-
нын аразы-биле суг аай-дедир ак-
каа, ынчангаш сал эрттирери белен
эвес. Кривонозовка манча баа
аас-кежи таварышкан: ол салын
манча-лаа доктаалып тургуспайн,
шаптаразынын черин эртип кел-
ген.

Ындыг-лаа болза мурунда а-
лаа бир берге дөң участка —
Хүттүн ужары бар. Сөвиен биче
куду балыптага «Чеди алышкы-
лар» дээр, бажындан кезээде
мехи ыраас чеди кожагарларын

бак хая эрикче чиде бээрлер. Сал
частып буступ, хой хүннерде
чорудуп келген күш-ажыл халас
барган кылдыр сагындырып кээр!
Катерини калканы рулга ту-
руптар. Оон дулаакчымы Васи-
лий Филиппович катер кырында
херип каан демирден ийи холу-
биле туттуруп туруп алган: «Оң
талаже!», «Солагай талаже!»,
«Дорт!» деп кинеп команда берип
чорутуп. Сугтун күштүг чалгын
катерин хөргөнгө калкыш, чы-
таш, капитанын бөргүн ушта-
шава берген. Катер ак көзүк суг-
га шымыншылаа, бурунгаар чүт-
күп бар чорутуп.

Хой кубометр сал сөөрткен ка-
тер мачаар өрткөн. Сал бүдүн
бе? деп капитаннар хынап көр-
генер. Ажыраан, бүдүн болган!
Салды оон мый сугку кулу ба-
дырары дыка белен апаар. Чүте
дээрге, сугтун агымы оожум, бе-
лин саарыг чок. Хой кубометр
хемээлдег салды Кызылга ы-

таварты өрткөн соида, Ужарын
коргунчүг шимеин дымкалып
кээр. Аага чоокшулаа тулум суг-
тун агымы дүргөп, салды баш-
калары бергелей бээр. Салды би-
чи-ле эччөк башкаар болза, оон
соида кожу мурундаалынын
кырында үнө халык кээр. Ону кө-
рүп четкилей чорда, чудуктар
салды шарымында ушта халаш,
уауг чалгынын күжү-биле ка-

чаар бүдүнгө, эки экиктенер.
Ырбаным мачындаа кылган
чурталганын болгаш азыннын
тулугарын улаас олар боттары
көре бээрлер.

Токууну Ырбандан келген ту-
дуг мачы Улуг-Хем мачы аныяк-
агыи черинин мачы эгелеш ы-
чаар каап эгелеш.

А. АРКАДЬЕВ.

Фотоалар Г. Сиротиники.

СУГ-АКСЫ ШКОЛАЗЫНДА

Чыл бүрүдө-ле Чөөн-Хемчик ра-
йонунун Суг-Аксы өң бир чыл школа-
зынын өөреникчилери тракторист-
механизатор, малчын-механизатор
мергежделери өң-оңу-биле шилте-
лип ап турар. Тракторист-механи-
зорларын, малчын-механизаторларын
өөрөйлө, белеткөөринге школада өө-
редилге-бүдүрүлгө башкысы, турку-
галыг механизатор Сарыглар Чудуков-
на улуг күжеништерин ундуруп,
бөдө ажил-агыи техникаларын олар-
нын шилтедиринге шуургу дулаалып,
теория-биле практиктиг кичээлдерин
холбаштыр чорудуп турар.

Ол школа өң чылын тракторист-
механизаторун документтерин 19
оолдурга, малчын-механизаторуну—
12 уругтарга тыгаскан. Оларнын
чандыктарын ам сөвхоз бүдүрүлгө-
нө ажылап турар, а эскелери дөң
өөрөйлөгө черлеринче чоруткылаан.

1964—1965 өөрөйлөгө чылы ам

доостурунун кырында келген. Ол-ла
школаның өң бир чыл кызын доозуп
үнерлерден 13 кижин үшкү кластын
тракторист-механизатор кылдыр өө-
рөйлөп алганнар. Малагын Ховалыг
Маалыр-оол, Монгуш Сарыг-оол, Он-
дур Эдер-оол, Хулар-оол, Ондар Ба-
йыр-оол, Андрей Яшо, Монгуш Эрес-
оол, Борис Бегинара, Ондар Курас
оол эртерин эки болгаш кончут
эки демдектөр-биле дулааганнар.

Малчын-механизаторун болгаш
ногаажы-механизаторун мергеж-
лине уруглар ийи бөлүк болуп ал-
ган өөренип турганнар. Оларнын
өөрөйлөгө чедикшиши багай эвес
болган. 13 кижин малчын-механи-
зорун, 8 кижин ногаажы-механи-
зорун документтерин алганнар.
Оларнын иштинде 6 кижин шылгал-
даын кончут эки дүжааганнар.

Школада өөрөйлөгө-бүдүрүлгө бри-

галары калдык аныяк-агыи култура-
ларын өстүрүп сайырадыры-биле
бо чылын 30 та картофельди, 10 га
сөвканын тарал. Бо култураларга
чыгын агротехниктиг бүтү ажалла-
ларын экижилди турган, гектар бу-
дугунда картофельди 100 центнер,
сөвканын 150 центнер дүжүтүн
алырын хүдүгөн. Дүжүтү күзүн
сөвкөжө дүжаар.

Өөреникчилерин дүжүгүгэ участ-
тогунда кукуруза, сөвкя, ногаа-
жык култураларын тарып олур-
туу, оларны ажаан сугтарары у-
гучтүлүп турар. Аага капустаны рас-
сада чок арга-биле тарып өстүр-
лөп турар. Будук кластарын өө-
реникчилери чайы дымтаналыгын
үзүндө дүжүгүгэ участтогунга класс-
тар айлы-биле графине ботуар ажыл-
даарлар.

М. СЕВЕН.

Культурлук

Кады ажилдажылга

ПЕКИН. (СЭТА). Совет Эвилели биле Кыдат Улус Республикасынын төзөлүшүнүн болгон чугаалажышкынын түнөндө 1965 чылда ийи чурттарнын арасындагы культурлук кады ажилдажылганын планында ат салышкыны КУР-нун найысылдалыгы болгон.

Чыл ишинде культурлук, чогаалчылар, журналистер, кадык камгадал таласы-биле тускай эртемингилерин төзөлөрүн, спорт командаларын солжарын чорудар. Студенттерин болгаш башкыларын солжарын, а ол ышкай эртем харылзааларын боттандыра-рын көрүп турар.

Кыдаттын Улусчу-хосталга армиясынын ыр болгаш танцы ансамбли Совет Эвилелинге, а Совет Армиянын ийи дакпыр Кызыл сылдыс орденинг, А. В. Александров аттыг ыр болгаш танцы ансамбли КУР-га барып оюн көргүзөр.

Ийи талалар чогаалдыга уран чуулунун делгелгелерин солжар болгаш совет база кыдат чечен чогаал кинофильмдерин көргүзөрлер.

КЫЗЫГААРЖЫ

Эрзин районун Нарын суураан Совет Армияже үдеткенерин аразында Бузуя Идам турган. Төрүн чуртунун кызыгаарын камгалаар күзөл ол болду амыратпайн чораш. Иданын ол күзөл шериге баарынын мурунда-ла тыгылган. Ноган бөртүг дайымчылар кызыгаар районунун аймактарынын мурунга чүве чугаалап, кызыгаар камгалаалынын мастерлеринин дугайын, социалисттик күрүени дайыннарда камгалаар дээр мурунку озуруга чоруп турар дайымчылар дугайын чугаалап турганар.

Бузуя Иданын күзөл боттанган—оу кызыгаар шериге чоруткан. Анык солдат бодунун командирлеринин чугааларын кичээлгилг дыйнап, кызыгаар маадырлар Семен Пустьелников, Алексей Лопатин, Михаил Козлов, Иван Васюков болгаш ескелерин-даа совет кызыгаарын камгалаарыга эрес-маадырлыг чоруктарын ол билеп алган.

Бир-ле катал заставка начальниги шынгын дайымчы сөстөрүн Идам эң-не баштай дыйнап. Ынчаарда дүкенин ийи шак турган.

— Совет Социалисттик Республикаларын Эвилелинин күрүне кызыгаарын камгалаарыга үнө-

ринче анаа дайымчы Идам силерни дужаап тур мен. Кызыгаар чуруму чөрчүлөрүн эрттирип болбас, а бир эвес дайым дезиптер болза, оу узуткаар—деп, командирин дужаалын ол кичээлгилг дыйнап алган.

Дужаалды дыйнап соонда Төрүн чуртун, бодунун суурунун,

төрелдеринин, таныштарыннын шөлөз дыйнапалгын, тайбын ажал-ийин камгалаарын узут харымсалгалын Идам билген.

Шаг-е эртип, кызыгааржы дайымчы Идам өзүп, дадыгып-ла турган, ынчалза-даа кызыгаар чурмунун үрөкүн анча таварышпас болган.

Н кезектин дайымчылары хостуг шагында.

ТЕЛЕГРАФ МЕДЭЭЛЕП ДАМЧЫДЫП ТУР

Делегейинн улустары агрессорну каргап турар

Америк агрессорларынн ыетнам чөрдө калчаалыг үүлгедиглерин тайбынга ынакшылыг улустар килеңизшиин-биле каргап, АНШ-тын ыетнамда ким-буруулуг үүлгедиглерин доп-дараан соксадырын шиптирлгилг негеп турар.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Ыетнам улус-биле эп-сеткилдиг каттыштырылганын массалыг митингилерин болгаш хуралдарын бо хүнерде Чехословакиянын заводтарында болгаш фабрикаларында, көдө ажал-агый кооперативтеринде болгаш институттарында эртип турар. «Ыетнамдан хирлг холун ырат» деп, хай-инитинин бир эп-сеткилдиг негелдиз индиг болуп турар.

Тайбын камгалаалыг Чехословакия комитетинин, профэвилелдеринин Тел

чөүлелдине, солжар редакцияларыне соксаал чок чорутуп турар чагааларында чектер болгаш шоквактар Кытайшын Штаттарынн агрессия үүлгедиглерин килеңизшиин-биле каргап, демисежип турар ыетнам улус-биле боттарынын эп-сеткилдиг каттыштырылганын меделеп турарлар.

РУМЫНИЯ

Демисежип турар ыетнам улус-биле эп-сеткилдиг каттыштырылганын меделгизгиз тураскаал хурал Буларистте болган. Румыниянын тайбын камгалаалыг национал комитетин болгаш херэжженин национал чөүлелин оуу организастаан. Ыетнам улусуа уур АКШ-тын агрессиянын саала бергенер шиптирлгилг буруушпал турарын дугайын меделгизип болгаш ол агрессия Муруу-Чөөн Азияда тайбыннын херэжге улут аймыл болуп, чер бымбурзанын бүгү булуштарында дүрүм өзүгээр дүөрүзанын болдуруп турарын айткан.

Ыетнам улустун чөүтүг демиселдине румын улус эп-сеткилдиг бүрү каттыштырып турар болгаш агрессиянын чок кылырын шиптирлгилг негеп турар дээрин ораторлар оңзалап демелгизип.

МООН

Ыетнам чөрдө америк агрессорларынн өлүгүчү хоратан үүлгедиглерин МАР-нын ажалчы чонлары килеңеп турар болгаш ол үүлгедиглерин саат чок соксадырын негеп турар деп, ВДР-нин Национал хуралынн доктаамал комитетинге МАР-нын Улустун улуг хуралынн президиумун чоруткан телеграммаларда чугаалап турар АКШ Муруу Ыетнамдан бокунуа шериглерин, шериг ажалдажыларын дээр кылгырттып, боо-чөсүн болгаш шериг материалдарын чүдүрүп ал, Муруу Ыетнамга уур чөсөктг халаашкынын соксаал, ВДР-нин девисээр талаз-биле буаур турар чоруунга болгаш бот эргезинге кыжанышкынын чок кылып ужурут деп, телеграммалар демелгизип.

ФРАНЦИЯ

Ыетнамдын улусу-биле эп-сеткилдиг каттыштырылганын меделгизип Францияда үрүдүдүшпашаан. «Рено» заводун ажалчыларын болгаш автомобиль кыжычыларын улуг чыскаалы Булоньбийанкурга болган. Ыетнамда америк агрессиянын чок кылырын кылгырттыларгилг плакаттар-биле чыскаалдын кижикчилери хоорайнын кудумчуларын таварты эрткин.

Ыетнамдын улусу-биле эп-сеткилдиг каттыштырылганын чыскаалдар болгаш митингилери Париж чогулгаш Сен-Дениг, Лион, Безон, Монфермей, Сартрувалы хоорайларга база болгулаан.

АНГЛИЯ

Ыетнамда америка бомбалажыкындан каржаалааннарда, медицина дугаалажыкы көргүзөр талаз-биле англи-ыетнам комитетке улам-ла чаа-

Дүжүрген

ПЕКИН. (СЭТА). Улус төзөлгилдеринин Бүгү-кыдат хуралынн Доктаамал комитет КУР-нун Күрүне чөүлелдинин кирген саяалын чугаалажып көргөш, Кыдаттын Улусчу-хосталга армиясында шериг аттарынын системазын бо чылдын ийин 1-ден эгелен дүжүрө дугайында шиптирлгилг чүдүрүп алган. Ол дугайын Синхуа агенттед дыйнадып турар.

чаа херекселдер кирип турар. Политиктиг организасталардын, профэвилелдеринден болгаш түс-түс кижилерден ачка чектери болгаш ажалдар комитеттин адыгы кирип турар.

ИНДОНЕЗИЯ

«Дайымны бис кырынга турар деп президент Джоносуну Ыетнамга хамаарыштыр чорутуп турар политиказы улустарын тайбынга болгаш аймык чок чоруунга кыжанышкынын тургузуп турар» деп, «Индонезиян релит» солун редакция чүлүгө оңзалап меделгизип. Индонезиянын чааза аыетнам атырыгын 1964 чылдын Женева дугурулгаларында үлөмдөш тайбын арга-биле таарыштыр шиптирлгилг дээр саалап турарын айткан. «Ыетнамга азы Доминикан республикага хамаарыштыр агрессия политиказы чорударында Кытайшын Штаттарынн негелт чүтүлү хамыктын мурунда Вашингтонун болуга халаттыг уржуктарын таварыштырар» деп ол солун билгизип.

АВСТРАЛИЯ

Австралиянын найысылдалыг төп кудумчуларында май 26-да бузун чартык шак дугурунда хоорай транспортунун шимчээшкынын соксаал, Чүдө дээрде национал университеттин студентилери Ыетнамда дайында болгаш Муруу Ыетнамче австрали шеригдерин чорударынга уурлапшышкынын меделгизип, кудумчуларга олурга өрөдигеги соксаалктарын, Чыскаалгапаларга уур полицияны чоруткан. 16 студентилерин туудуп хоруттаан.

ИНДИЯ

Индиянын компартиянын национал чөүлелдинин кылгырынн өзүгээр чурттуг муруну тайкы штаттарынга империалистерин агрессия политиказында уур халаашкынын меделгизип эрткин. Анаа профэвилел, таралчылар болгаш херэжженин организасталары киришкен. Агрессияга уурлапшышкынын массалыг митингилерин болгаш чыскаалдар чурттуг чер болганга болгулаан.

(СЭТА).

Төрелдерге

УРУГЛАР ХУЛЭЭП АЛЫРЫНЫН ДУГАЙЫНДА ЭМЧИЛЕРНИН ЧАА РАСПИСАЗЫНИН ШАКТАРЫН СИЛЕРНИН КИЧЭЭНГЕЙНЕРГЕ БАРААЛГАТТЫВЫС.

№ 1 УРУГЛАР ПОЛИКЛИНИКАЗЫ

Кызыл хоорай, Интернационал кудумчуу, № 9 бажында. Телефон № 30-32.

Участок №	Участок эмчи-инин фамилиязы болгаш адм.	Понедельник	Вторник	Среда	Четверг	Пятница	Суббота
1.	ТАСПАНЧИК Ч. Д.	3-5	11-1	9-11	1-1	4-6	1-3
2.	ПЕТРОВА Н. С.	11-1	9-11	1-3	4-6	9-11	1-1
3.	ЖИМОНОВА В. И.	1-3	9-11	4-6	11-1	1-1	1-3
4.	ГАЙКИНА Г. И.	1-3	4-6	11-1	9-11	1-3	9-11
5.	ОЛАДКО Н. П.	9-12	1-2	3-6	9-12	3-6	3-5
8.	ДИДОРЕНКО Ю. С.	11-1	3-5	9-11	1-3	11-1	3-5
12.	ПОЛЕВА З. П.	4-6	1-3	11-1	3-5	1-3	9-11

№ 2 УРУГЛАР ПОЛИКЛИНИКАЗЫ

Кызыл хоорай, Чехов кудумчуу, № 4 бажында (26 квартал-да). Телефон № 36-39.

6.	КУЗЬМИН Е. И.	9-11	1-3	11-1	4-6	1-3	11-1
7.	ЛЕВШАКОВА Л. М.	4-6	4-6	1-3	9-11	11-1	9-11
9.	ОРЛЯНСКАЯ Н. В.	3-5	12-2	9-11	1-3	11-1	9-11
10.	БАЗЫКИН И. Т.	11-1	2-4	4-6	11-1	9-11	3-5
11.	МЕНЧ А. Л.	12-3	9-12	9-12	11-2	3-6	1-4

Четвергте эмчилер чүгө 1 харга чезир уругларын хулап ап турар.

КЫЗЫЛДЫН УРУГЛАР ЭМНЕЛГЕЗИ.

ДЕМИСЕЛЧИЛЕРНИН МЕДЕГЛЕЛИ

БЕЙРУТ. (СЭТА). Араб чурттарга тайбын камгалаар дээр шимчээшкы төзөлгилеринин—КАР-нын, Алжирин, Сириянын, Ирактын, Норданийин, Бахрейнин болгаш Ливанын төзөлгилеринин чөүлел хурал болуудан соонда, оуу кижикчилер меделгизип чарлап унагрен. Араб чурттарга хамаарыштыр Барын Германиянын агрессия туржун олар буруу шалкан болгаш Аравия чартык ортулукта эмелеттирген муруну чүтүгүч улустарынн демиселдине байыр чезиргенер. Мостала, тайбын дээр, шериг базаларын чок кылып болгаш ялоруг чөсөктг бузуркер хорутулар дээр демиселге бүгү дөшмөклгилг күштер-биле долу эп-сеткилдиг каттыштырылганы меделгизип оңзалап демелгизип.

ИРАКТЫН ТУГУ

БАГДАД. (СЭТА). Ирактын министр кабинелин болгаш «На-наль» революци чөүлелдинин чарлап хурал президент Арефтин дарталажыкы-биле болуп эрткин. Каттышкан Араб Республиканын күрүне туугу болгаш гимнинин хулап чүтүгүч дугайында президент Арефтин саналын чөүлел хуралдын кижикчилери бир эп-сеткилдиг чүдүлүгүч. Ирактын болгаш КАР-нын аразында чыгыш апти улам ынак бижылаар солуга-биле ол шиптир хулап алдыганын хулап меделгизип. Ирактын болгаш КАР-нын каттышкан политиказы уур-тулганын шиптирлерин база чүдүлүгүч көргөн.

АНО—АНШ-ТЫН КОЛОНИАЛАР МИНИСТЕРСТВОЗУ

ГАВАНА. (СЭТА). Америка күрүне-лер организастаан (АНО) чагал бээр АКШ-тын колониялар министр-ствоузынн хулап чүдүлүгүч. Анти-коммунизм болгаш профэвилел шиптирлгилг чарлышкынын «Латин-америк чурттарга доминантыра-рынга оуу америк империализм ажаллап турар. Тайбын, демократиянын болгаш дөшмөклгилг камгалаар солуга-биле шимчээшкынын базарында бүгү дийтин дээрле организасталын ажал-чорудалганын ол организасталын дамчыштыр АКШ таз-

Чүс чыл эрткенде

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Май 26-да АКШ-тын сенат негелдерин сол-гулда эргелерин дугайында хоой-лу төлөкчилер чүдүлүгүч көргөн. Ол хоойлу төлөкчилер дээр 77 сенаторлар билгизип, а 19 сенаторлар уурлапган.

Ийик башкы барымдаалар чорукту чок болдуларын сепаттын хулап алган хоойлу төлөкчилер көрүп турар. Алабама, Миссисипи, Джоржия, Муруу Каролина болгаш Луизиана—мында муруну беш штаттарге федералдыг чызактын төлөкчилерин солжукчулар кылдыр негелдерин бүртүкээр-биле чорударын хоойлу төлөкчилерге база айтып турар.

Бадалаашкы болган соонда се-

Застава начальнигинин кабинелиге кире берген, кызыгааржы дайымчы Идам өзүлаш:

— Күрүне кызыгааржы камгалаар дужаалды күсө—деп илеткеп чорда, начальниг оуузе кирипкеш, оуу кустактапкеш:

— мында кижилер-биле камдыг-даа сорулганын күсөдип шылаар. Эрестиг солдат ажалынар дээр, эки албанынар дээр өөрүп четтирдим. «Шылгарангил кызыгааржы» деп демек-биле силерин генерал шагнаар—дээр.

Ленин чөүлелге ол кезжэ кызыгааржылар чылгаш, сержант Идам биле анаа дайымчы Копыловтун кызыгаар урекчилерин тутканын дугурулгалын чугаалашкан. Идам солга чезип келгеш, чугаалаар чүве тыппай, сүртүп турган. Элзэн үр мыттавайып турган:

— Эске кызыгааржылар камдыг ийик, бас база кызыл болган бас—деп, Идам арай боорда чугаалаан.

Улуг-Хем районун Хайракан чурттуг Кызыл-оол Иргек ажины ол чорунга алаарган-даа, чоргаарланып-даа олурган.

Таахпылаар өрөзгө Идам биле Иргек төрзөн дыйында чугаалажып турда, кызыгаар урекчилерин кичил туруп алганын чугаалап көрөм дээр, Идам эжиңге толаргай чугаалап берген.

Чылдар эртип, кызыгааржы дайымчылар улам-на канылап турган. Бо чылдын апрелде анаа дайымчы Иргек кызыгаардан келер чүктерин хынаарын баштап турган. Автомашкаларын ол кичээлгилг хынап, кызыгаар эрткин болбас чүве бар бээр дээрин айтырып, машиналарын болгаш чолачыларын хойну хынап эрткин.

Бир-ле катал чышпылаанааш кижин машинада кандыг-даа чүве чок анаа черже айтты, солдат-биле баштактанчыр болган. Кызыгааржы Иргекти ол кижинин чиктиг аажы-чаңы кичээлдириккен. Ол кижинин кызыгаарже эрткирп болбас чүвени кайда чажырып алганын канчал билеп алырды деп айтырып Иргекти мундулдуруп турган.

Машинанын ажины соктаарга, даажы чиктиг болганын ол аскерип каап-тыр.

— Эжиңтин ханазында чүкери, чолачы—деп айтырган. Чолачы сүртүп, арга-чааарда-ла мөгүдөжүн кижин болуксап, чугаа-биле солдатты өскээр аймаактырарын оралдажып, палирозун олчө сунган. Ынчалза-даа совет дайымчы анаа алыспай, эжиңтин ханазын ажарын негөөн. Чажымы-биле кызыгаарже бараан эрткирер оралдажын кижин Иргек илереткен. Контрбандачы туттурган.

Сержант Идам болгаш анаа дайымчы Иргек олар күрүне кызыгаарын камгалаарында ынакар шылаарлар турарлар, олардан чаа барган хей-хэй дайымчылар өөрө-рин турарлар.

Бөгүгү совет кызыгааржы ол чүгө кызыгаар камгалажымын эвес, ол дээр бистин Төрзөн чуртувустун мурунку озурунун иле-ологтуг дайымчызы-дыр.

Г. АЛЕКСЕЕВ.

Чаа халдаашкы

ЛОНДОН. (СЭТА). Муруу Ыетнамдын самолёттары май 27-де ВДР-нин девисээринче халдаашкынар кылган. Донг Лой хоорайнын районунда чамдык объектлерин олар бомбалап турган деп, Рейтер агенттед дыйнапкан.

ХАНОЙ. (СЭТА). Нге Ан мөжүгүн административтг төвү Винь хоорайнын районунче (ВДР-нин девисээринде) май 27-де АКШ-тын самолёттары халдаашкынар кылган. Бир америк самолётту андара ачкан. Ол дээр 1964 чылдын август 5-тен бээр ВДР-нин девисээринде андара аттырган 300 дугадыг самолёттар деп, Ыетнамдын информация агенттед дыйнапкан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Америк чедиг флотун дөрт өмөктерин 127 милдигер астыг улуг боолар-биле май 27-де муруу-ыетнам партизанарынн туржунарын боолан. Ол дээр Муруу Ыетнамда партизанарга уур дайыгы, америк дайымчы корабилерин, шууг киржигезинин баштайгы таварылазы болган деп, Рейтер агенттед дыйнапкан.

Редантор Н. Н. КУДАНИ.

МАЙ 29-ТА

«НАЙЫРАЛ»: «Он муң солдар» 9.40, 11.25, 1.10, «Сума долу чүрө» 3, 4.45, 6.30, 8.15, 10 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: Уругларга дириг-чуркунтар 9.30, «Гуссар баладазы» 10.30, 1.30, 3.15, «Алпанын дигилери» 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

«НИСЕЙ»: «Баштайгы хар» 2.40, 4.40, 6.40, 8.40 шактарда.

«ВОСТОК»: «Лимонады Джэ» 5.15, 7.15, 9 шактарда.

«ЧАГИТ ТЕАТРА»: «Чай хилис эрткин» 3, «Ыр-шоор төнмейн турда» 5, 7, «Дүмени базымар» 9 шактарда.

Вистин республиканын киноэкраннарында

„ЫР-ШООР ТӨНМЕЙН ТУРДА“ деп уран-чечен кино үнүп турар.